

**UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
INSTITUT POLITOLOGICKÝCH STUDIÍ**

Posudek diplomové práce (Politologie)

Jméno a příjmení autora/ky posudku Miloš Brunclík

Pracoviště KP IPS FSV UK

Posudek: Oponent

Jméno a příjmení autora/ky DP: Adam Bartoš

Název DP: Změna volebního zákona pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021

1) Odpovídá hodnocená práce v základních rysech projektu DP?

- Ano, případné odchýlení je velmi omezené a práci prospívající
 Je patrné určité odchýlení, ale toto je vhodně vysvětleno v práci
 Práce se výrazně odchyluje od projektu (v cíli, struktuře, či metodologii), vysvětlení buď chybí, případně je neakceptovatelné

2) Hodnocení odborného charakteru práce

Relevance tématu s ohledem na současný stav poznání	B
Původnost práce a přínos oboru	B
Relativní úplnost zpracované literatury a informačních zdrojů vhodných pro analýzu zvoleného tématu	C
Schopnost kriticky hodnotit prostudovanou literaturu	C
Úroveň zpracování použitých zdrojů	B
Použité metody a jejich relevance s ohledem na téma výzkumu a sledované cíle	C
Celkové hodnocení odborného charakteru	B

KOMENTÁŘ (v případě hodnocení E a F **musí** autor posudku slovně formulovat hlavní výtky pro jednotlivé body)

3) Hodnocení formálních kritérií textu

Logičnost struktury práce	B
Argumentační schopnost autora/autorky, ucelenost a provázanost výkladu	B
Zvládnutí terminologie oboru	B
Dodržení citační normy	A
Úroveň poznámkového aparátu	A
Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte stupněm F)	B
Oprávněnost a vhodnost příloh s ohledem na logiku výkladu	A

a použitou argumentaci	
Grafická úprava textu	B
Celkové hodnocení formálních kritérií	B

KOMENTÁŘ (v případě hodnocení E a F **musí** autor posudku slovně formulovat hlavní výtky pro jednotlivé body)

4) Vyjádření k výsledkům kontroly na plagiátorství

(v případě shody vyšší než 15 % **musí** autor posudku formulovat slovní vyjádření k výsledkům kontroly)

5) Shrnující komentář hodnotitele/hodnotitelky (POVINNÉ)

(celkový dojem z výsledné práce a její silné a slabé stránky, původnost tématu a myšlenek apod.)

Diplomová práce Adama Bartoše je ukázkou "praktické" politologie, neboť výsledky jeho analýzy mohou být zajímavé nejen pro akademickou sféru, ale i pro politiky a politické strany. Hlavní silnou stránkou práce je analytická část, kdy autor přesvědčivě ukazuje dopady volební reformy z roku 2021 a její vliv na volební výsledky ve srovnání s předchozími volebními pravidly. Autor představuje jednotlivé indexy pro měření proporcionality, diskutuje jejich silné a slabé stránky a nakonec se přiklání ke Gallagherově indexu. Poněkud slabší je teoretická část, kdy autor zkoumá koncept proporcionality. Správně sice poukazuje na to, že jej není možné nahlížet jen z jedné perspektivy a že je ve skutečnosti možné proporcionalitu zkoumat na základě více kritérií. Autor se však věnuje pouze jedné rovině měření proporcionality. Za hlavní slabinu teoretické části ale považují nedostatečné zohlednění debaty o volebních systémech s tím, že žádný volební systém není nejlepší. Teoretická část (pokud ponecháme stranou představení různých indexů pro měření proporcionality) je dosti krátká a povrchní. Dále, za lepší či "spravedlivější" není podle mého soudu považovat proporciálnější volební systémy (viz např. komunální volební systém v ČR). Ostatně termín "spravedlivý" či "nejspravedlivější", který autor používá (např. na s. 8) není termínem politologickým, ale spíše politickým, ačkoli jej používají i politologové. Bylo by silně zavádějící říci, že desítky demokratických zemí světa používající většinové či jiné typy nepoměrných volebních systémů jsou založeny na nespravedlivém převodu hlasů na mandáty. Jistě, za poslední století je možné v Evropě či jinde sledovat výrazný přechod od různých forem většinových systémů k poměrným, ale velmi proporční volební systémy mají řadu svých negativ a hodnotit volební systémy pouze na základě tohoto kritéria je chybné a zkreslující. Ostatně řada autorů (v ČR zvláště M. Novák ve své práci z roku 2001) správně ukazuje, že volební systémy lze hodnotit podle různých kritérií. Efektivita, resp. schopnost generovat jasné většiny s cílem nabídnout stabilní většinovou vládu, jde proti požadavku na proporcionalitu. Je tu tedy rozpor (trade-off) mezi efektivitou a reprezentativností. V ČR bohužel zcela převažuje důraz na proporcionalitu volebního systému, zatímco další důležité aspekty jsou z politické či odborné debaty vytlačovány. Tato teoretická rovina úvah o volebních systémech je v práci spíše přítomna stručnou zmínkou. DP tak sklouzává do dominantního paradigmatu akcentujícím proporcionalitu, ačkoli téma nabízelo možnosti kritického pohledu na toto téma. Na druhou stranu akceptuji, že proporcionalita je zakotvena v ústavě a že se autor ve své DP soustředil na toto kritérium, které zdůvodnil mj.

odkazem na argumentaci Ústavního soudu a které zpracoval na solidní úrovni. V práci se jinak vyskytují jen sekundární nedostatky: např. otázka tzv. advantage ratio není představena v části o indexech měřících proporcionalitu, ale setkáváme se s ní až v metodologické části na s. 25 a příslušné odstavce se ve verbatim podobě objevují zbytečně znovu na s. 41.

Představení hlavních proměnných poměrných systémů se jeví v DP jako zbytečné. Autor s těmito proměnnými ve své analýze již nepracuje a pokud by nebyly v práci prezentovány, nijak by to neohrozilo logickou výstavbu textu.

Celkově práci hodnotím pozitivně, oceňuji, že se autor seznámil s nejnovějšími odbornými reflexemi změny volebního zákona (Antoš a Horák, 2021; Williams 2021), patrně oprávněně kriticky nazírá na zásah Ústavního soudu a také na výslednou podobu změněných pravidel pro volební systém do PS PČR. Autor podle mého soudu jednoznačně prokázal schopnost zpracovat solidní akademickou práci s nepochybnou přidanou hodnotou navzdory slabší teoretické části své DP. Osvědčil zde své analytické kompetence a schopnost zasadit je do relevantního kontextu.

6) Otázky, k nimž se při obhajobě diplomant/ka musí vyjádřit

Řekl byste, že je reforma z roku 2021 promarněnou příležitostí či návratem do 90.let?
Jakými problémy trpí současný volební zákon do PS PČR?

7) Navrhovaná známka

Diplomovou práci k obhajobě doporučuji

Navrhované hodnocení: B

Ve výjimečném případě **nejednoznačnosti hodnocení** stručně uveďte hlavní bod, který podmiňuje lepší/horší hodnocení:

V případě **nedoporučení** prosím **vždy stručně uveďte hlavní důvody** nedoporučení:

Datum: 11. 8. 2022

Podpis: _____